

Foment de la lectura i Banc de llibres

Pla de Foment de la Lectura

(aprovat pel Consell escolar del 14 de juliol de 2022)

1 Justificació del pla.

La lectura és un dels principals instruments d'aprenentatge. Una bona comprensió lectora constituïx un factor clau per a conduir l'alumnat a l'èxit escolar; d'ací la importància que la lectura es trobe present en totes les àrees, matèries, àmbits i mòduls del currículum al llarg de les diferents etapes educatives. Els educadors, en conseqüència, tenim la responsabilitat d'educar les noves generacions i de formar futurs ciutadans lectors. Ensenyants, professionals lligats al món de l'aprenentatge i, cada vegada més, pares i mares, ens preocupem per transmetre l'interès per la lectura als alumnes i per estimular en ells la comprensió lectora. Comprenem que la creació d'un hàbit lector els farà més autònoms, eficaços i feliços a l'hora d'aprendre. A més a més, l'adquisició i el desenvolupament d'aquesta habilitat és la clau del coneixement personal cívic i cultural necessari per a viure com éssers socials conscients i lliures.

Evidentment, el professorat del centre ja ha ideat i realitzat diferents mesures destinades a la implantació i el foment de l'hàbit de la lectura i de l'escriptura al llarg dels cursos anteriors. No obstant això, ens sembla que la pràctica docent diària requereix un pla de foment de lectura compartit, capaç d'unificar estratègies, optimitzar recursos i sistematitzar accions. En ell estaran arrellegades les principals intervencions que el nostre centre destina al foment de la lectura i la comprensió lectora i que impliquen la adquisició de les competències clau següents:

- 1.a la comunicació lingüística
- 1.b la competència plurilingüe
- 1.c la competència digital
- 1.d la competència en consciència i expressió culturals
- 1.e la competència personal, social i d'aprendre a aprendre

El pla de foment de la lectura és una proposta o línia de treball que comprén el conjunt d'objectius, metodologies i estratègies d'un centre educatiu que conflueixen per promoure el desenvolupament de la competència lectora de manera transversal (en totes les àrees, matèries i àmbits) i de la competència escriptora en tot tipus de textos (impresos, visuals, audiovisuals) i de suports (analògics, digitals...), a més d'accions al voltant de la dinamització de la lectura i de la gestió i la dinamització de la biblioteca escolar com a espai educatiu.

Les pautes generals per a l'elaboració del pla s'estableixen en l'[Ordre 44/2011, de 7 de juny, de la Conselleria d'Educació de la Generalitat Valenciana](#). Aquesta ordre defineix la lectura com contingut curricular, present en tots els nivells, cicles o matèries. En conseqüència, el nostre pla de centre concreta les pautes descrites i detalla les activitats i estratègies dirigides a promoure la lectura i millorar l'expressió i la comprensió oral i escrita, la seua implantació coordinada, el seu seguiment i els seus resultats finals.

2 Anàlisi de necessitats en l'àmbit de la lectura.

Hem detectat diverses mancances en l'alumnat que fan necessari millorar alguns aspectes de la seua formació, són els següents:

- 1 Millorar la comprensió lectora.
- 2 Gaudir de la lectura per tal de desenvolupar un hàbit lector.
- 3 Adquisició d'eines per a millorar l'expressió oral i escrita, així com el raonament.
Esta necessitat comporta d'assolir una sèrie d'habilitats per tal de progressar en el nivell de competència lingüística:
 - 3.a Enriquir el vocabulari
 - 3.b Dominar la gramàtica
 - 3.c Millorar la utilització dels signes de puntuació
 - 3.d Escriure respectant les normes d'ortografia
- 4 Foment de la literatura infantil i juvenil
- 5 Millorar les relacions humanes, atés que el llenguatge possibilita el desenvolupament personal i la interacció social.

3 Objectius específics que es pretenen aconseguir amb el desenrotllament d'aquest pla.

Com a objectius específics considerem els següents:

- 3.1 Fomentar en l'alumnat l'interés per la lectura i desenrotllar l'hàbit lector.
- 3.2 Afavorir la comprensió lectora des de totes les àrees, matèries, àmbits i mòduls del currículum.
- 3.3 Fomentar en l'alumnat la lectura com a activitat d'oci i de gaudi.
- 3.4 Promoure la col·laboració i participació de les famílies i altres membres de la comunitat educativa de l'entorn en les activitats derivades dels plans de foment de la lectura.
- 3.5 Estimular l'ús de fonts documentals complementàries al llibre de text, tant en suports impresos com en suport digital i audiovisual.
- 3.6 Fomentar en l'alumnat una actitud reflexiva i crítica per mitjà del tractament de la informació.
- 3.7 Potenciar l'ús i la dinamització de les biblioteques dels centres docents i adequar-les als objectius i actuacions arrellegats en el pla.
- 3.8 Reforçar la figura dels mitjans audiovisuals i digitals com a mitjans de suport a la lectura.
- 3.9 Contribuir al desenrotllament de la competència lingüística en l'alumnat.
- 3.10 Aprofitar la lectura com a factor de compensació social que afavorisca la igualtat i la diversitat

4 Planificació i temporització durant el curs escolar d'activitats que s'han de realitzar amb la finalitat d'assolir els objectius del pla.

4.1.- Activitats de centre:

- **Es dedicarà una hora setmanal** des d'octubre fins un mes abans de l'avaluació final, en ESO i FPB **per a la lectura** en els nivells d'ESO i FPB. L'objectiu d'aquesta hora és promoure el gust per la lectura, per tant l'alumnat podrà llegir el llibre que més s'adeqüe als seus gustos i preferències. Per la mateixa raó no es podran proposar lectures obligatòries ni treballs i activitats sobre elles. L'única nota que es podrà contar és la d'actitud

4.2.- Activitats de la biblioteca:

- **Bústia de suggeriments i tauler de novetats:** Al llarg de tot el curs, hi haurà a la porta de la biblioteca del centre un tauler amb indicacions sobre com suggerir títols per a ser comprats i fotocòpies de les portades dels darrers llibres adquirits. Serà gestionat pel responsable de la Biblioteca.
- **Visita guiada a la biblioteca del centre:** Els alumnes de 1r d'ESO visitaran la biblioteca del centre algun dia del primer trimestre, en classe de Castellà, Valencià o tutoria, per veure el seu funcionament, com està estructurada, els fons documentals, la possibilitat de préstec, disponibilitat d'internet, accés a la informació, i tots els serveis que puguen derivar-se de la seua utilització. Organitza el responsable de la Biblioteca.
- **Informació sobre la biblioteca del centre:** El responsable de la biblioteca prepararà o actualitzarà una activitat informativa sobre el funcionament de la biblioteca del centre i del banc de llibres. Aquesta activitat serà aplicada pels tutors dels grups que no siguin de 1r d'ESO en alguna classe de Tutoria del primer trimestre.
- **Organització de recitals o lectures col·lectives en veu alta:** de poesia, teatre, narrativa,... per part d'alumnes, pares, professors,... a la biblioteca del centre. S'organitzarà en col·laboració amb els departaments de llengües i/o els tutors. Podria comptar amb la presència d'altres alumnes, pares i professors com a públic.

4.3.- Activitats de tutoria

- **Visita i realització d'activitats proposades per la biblioteca municipal:** la biblioteca del poble tots els anys, com promoció sociocultural, oferix una àmplia gama de serveis dirigits als joves i programes de formació d'usuaris dirigits a escolars, que poden desenvolupar-se a la biblioteca municipal o al centre. Des de vicedirecció, en coordinació amb els departaments de llengües, s'estudiarà cada any la possibilitat d'utilitzar aquest recurs. Organitza vicedirecció i tutors.
- **Club de lectura:** Al llarg de tot el curs hi haurà reunions periòdiques d'alumnes, pares i professors

voluntaris per parlar d'un llibre que prèviament s'ha proposat per a ser llegit. Per tal que pugui sumar-s'hi tot aquell que vulga, els tutors presentaran l'activitat a principi de curs i també serà publicada al tauler de novetats de la biblioteca i a la pàgina web del centre. Organitza professorat amb hores del PAM per al foment de la lectura, si n'hi ha.

4.4.- Activitats dels departaments

Cada departament inclourà a la seua programació un apartat on s'explicarà com pretenen promoure l'hàbit de lectura i la capacitat d'expressar-se correctament. Per fomentar l'interès per la lectura i afavorir la comprensió lectora, es proposarà:

- La lectura comprensiva i reflexiva sobre fragments del llibre de text, de divulgació científica, premsa, pàgines web, ..., si pot ser, adaptat al nivell de comprensió dels alumnes.
- La lectura obligatòria d'almenys un llibre en cada llengua oficial en tots els nivells impartits al centre. Aquesta lectura es comprovarà (i potser s'avaluarà) mitjançant treballs escrits, debats, exàmens... La tria d'aquestes obres es coordinarà en una reunió de juliol, per tal de procurar que aquesta lectura es pugui aprofitar per més d'una matèria i d'evitar:
 - que els alumnes llegeixen el mateix any la mateixa obra en diferents llengües,
 - que les obres tracten de continguts que els alumnes hauran d'estudiar més endavant en altres matèries (plantejar-se almenys si cal posposar l'obra),
 - saturar els alumnes amb massa lectures obligatòries i acaben rebutjant la lectura,
 - que els alumnes hagen de comprar aquests llibres perquè els els poden deixar la biblioteca del centre o algun departament.
- L'organització de xarrades d'escriptors o sobre escriptors de llibres d'interès per als alumnes, tallers de lectura, recitals o altres expressions dramàtiques. La participació en rutes literàries.
- La presentació de llibres llegits per alumnat que s'ha manifestat com a bon lector a alumnat d'altres nivells (més petits o de FPB).

Per al desenvolupament de l'expressió es proposarà:

- Lectures en veu alta de textos triats per l'alumnat o pel professorat.
- Elaboració i exposició de treballs escrits (en diferents tipus de suports) prèviament per l'alumnat.
- Organització de debats o il·lustracions sobre lectures realitzades pels alumnes (obligatòries o no).
- Fomentar la participació en concursos de redacció i literaris i organització de tallers d'escriptura.

Per promoure la col·laboració i participació de les famílies es proposarà:

- L'organització de xarrades sobre lectura o escriptura dirigides a les famílies
- L'organització de recitals i altres actes amb la presència de les famílies com a públic.
- Publicar produccions de l'alumnat a la web del departament o del centre.
- Qualsevol altra iniciativa o activitat que afavorisca la participació de les famílies.

5 Recursos materials, humans i organitzatius per a la consecució d'aquest pla.

Cada any es constituirà una comissió coordinadora del pla, formada per:

- La direcció d'estudis.
- El coordinador d'ESO.
- El coordinador de cicles.
- Els caps de departament.
- El professorat responsable de la biblioteca.

Aquesta comissió tindrà com a funcions l'elaboració, la coordinació, el seguiment i l'avaluació del pla. Per a fer el seguiment durant el curs i promoure la coordinació entre els departaments, almenys una vegada per trimestre s'aprofitarà una hora de reunió de COCOPE, convocant-hi també al coordinador de cicles i almenys un dels professors responsables de la biblioteca.

5.1.- Recursos (Biblioteca, departaments, ...)

La nostra biblioteca compta amb fons més o menys amplis de bibliografia específica de les matèries, tot i que escassos pel que fa a literatura juvenil. A més, cada departament compta també amb els propis fons bibliogràfics.

Contem amb una biblioteca mòbil per a obrir els recursos als patis i acostar la lectura a l'alumnat.

S'afegeix a la nostra biblioteca els següents catàlegs:

- Catàleg amb obres d'autoria o coautoria femenina.
- Catàleg amb obres en què es tracten temàtiques coeducatives, classificat per principis coeducatius.

A més a més es promourà l'adquisició d'obres en les quals els personatges trenquen amb els estereotips habituals.

5.2.- Accessibilitat a Internet

La biblioteca també disposa de 5 ordinadors amb accés a internet i impressores.

5.3.- Biblioteca del poble

Des de la Biblioteca Municipal s'ofereix:

- Un equip de persones a la nostra disposició que ens ajudaran en el que necessitem.
- Un fons bibliogràfic d'aproximadament 20.000 títols.
- Un ventall de serveis dirigits per a nens i adults, activitats d'animació a la lectura especialment dirigit als més joves. També tenen prevista un programa de formació d'usuaris, dirigit tant a escolars com a altres sectors de la població.
- Una secció de novetats bibliogràfiques exposada a la sala, disponible en préstec.
- Un fons local compost per prop de 370 obres referents a la Vila Joiosa, pel que fa tant a temes com a autors vilers
- Vuit equips informàtics amb accés gratuït a Internet per als usuaris.

6 Avaluació de resultats.

Aquest pla serà revisat i actualitzat anualment per la comissió coordinadora del pla. En acabar el curs, aquesta comissió elaborarà una memòria on es valoraran:

- a Els avanços de l'alumnat quant a hàbits lectors.
- b Les activitats exercides en el pla.
- c La consecució dels objectius proposats.
- d L'aprofitament dels recursos del centre.

Per poder valorar aquests aspectes s'arreglarà informació de l'alumnat a través de dues enquestes, que es passaran a principi i final de curs en la classe de tutoria; també s'arreglarà informació del professorat a través d'enquestes i altres instruments d'arreglada d'informació. Aquesta memòria s'inclourà a la memòria final de curs i contindrà propostes de millora per incorporar durant el curs escolar següent.

Programa de reutilització, reposició i renovació de llibres de text i material curricular

Aprovat pel Claustre el 4-09-2019 i el Consell Escolar el 26-9-2019

L'article 27 de la Constitució Espanyola estableix el dret de totes les persones a l'educació i assigna als poders públics l'obligació de garantir-lo. Actualment, aquest dret a l'educació tan sols pot entendre's en el sentit que l'educació garantisca la plena igualtat de tot l'alumnat, independentment de les condicions socials, culturals i econòmiques de la família i l'entorn.

La Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE), estableix en l'article 3.3 que l'ensenyament bàsic està constituït per l'Educació Primària i l'Educació Secundària Obligatòria; i en l'article 4 estableix que l'ensenyament bàsic ha de ser obligatori i gratuït.

L'article 3.10 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, modificada per la Llei Orgànica 8/2013, de 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa, estableix que els cicles de Formació Professional Bàsica seran d'oferta obligatòria i de caràcter gratuït.

D'altra banda, l'apartat 2 de l'article 88 de la Llei Orgànica 2/2006 estableix que les administracions educatives dotaran els centres dels recursos necessaris per a fer possible la gratuïtat en els ensenyaments de caràcter gratuït. Així mateix, la comunitat educativa ve sol·licitant des de fa temps que la gratuïtat efectiva de l'ensenyament obligatori incloga la gratuïtat dels llibres de text i dels altres materials curriculars.

1 Marc legal

Aquest programa es troba regulat pel següent marc legal:

- Ordre 26/ 2016, de 13 de juny, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula el programa de reutilització, reposició i renovació de llibres de text i material curricular, a través de la creació i posada en funcionament de bancs de llibres de text i material curricular en els centres públics i privats concertats de la Comunitat Valenciana, i es determinen les bases reguladores de les subvencions destinades a centres docents privats concertats i centres docents de titularitat de corporacions locals.
- Informació emesa per la Direcció General de Centres i Personal Docent, relativa al programa de reutilització, reposició i renovació de llibres de text i material curricular i posada en funcionament del banc de llibres (Programa xarxa de llibres) a partir del curs escolar 2016/ 2017.

2 Definició

S'entén com a banc de llibres els fons de llibres de text i materials curriculars seleccionats o confeccionats pels equips pedagògics del centre per tal de desenvolupar el currículum. Aquest banc de llibres estarà format per:

- Els llibres de text i el material curricular aportats per l'alumnat que han sigut finançats pel programa de Xarxa de Llibres de Text de la Comunitat Valenciana (segons l'Ordre 17/ 2015, de 26 d'octubre), i que han de ser custodiats i gestionats pel l'institut.
- Els llibres de text i material curricular de l'alumnat que no haja participat en el referit programa però que realitze el lliurament en el centre escolar al finalitzar el curs acadèmic.
- Els llibres de text i material curricular cedits per tercers.
- Els llibres i materials adquirits a través del programa de reposició i renovació.

Els exemplars lliurats al centre quedaran en depòsit d'aquest una vegada conclòs el curs escolar.

Es considera material didàctic reutilitzable, tal i com estableix l'article 6 de l'Ordre 26/ 2016:

- Llibres de text.
- Llibres de text digital.
- Material curricular: Són els recursos didàctics necessaris per al desenvolupament del programa complet d'una àrea.
- Material curricular d'elaboració pròpia.

No formaran part del banc de llibres aquells materials didàctics no susceptibles de ser reutilitzats (work - book, quadern d'exercicis, etc.), que no puguem ser reutilitzats en cursos posteriors.

Els exemplars de llibres de text i material curricular seran renovats, amb caràcter general, cada quatre cursos.

3 Participació

La participació en aquest programa de reutilització de llibres serà totalment voluntària, per part dels representants legals de l'alumnat.

Les famílies que vulguen participar en el banc i ser-ne beneficiàries hauran de sol·licitar-ho i lliurar el lot complet dels llibres de text i materials curriculars corresponents al curs que acaben de cursar. La forma i la presentació de sol·licituds es determinaran segons la convocatòria anual de Conselleria.

En el cas de les famílies de l'alumnat que vagen a començar 1er d'ESO únicament hauran de sol·licitar la participació en el programa de banc de llibres.

Si l'alumnat sol·licitant no lliura el lot complet de llibres, el centre estudiarà els casos concrets i podrà sol·licitar un informe als Serveis Socials o emetre'n un propi, en que faça constar les condicions socioeconòmiques de la família i la necessitat de participar en el banc de llibres.

4 Actuacions generals de l'institut

A nivell general, l'institut haurà de:

- Vetlar pel bon ús dels llibres per a poder ser reutilitzats en el programa, per exemple, recordar al professorat que no podrà demanar al seu alumnat que facen exercicis al llibre.
- Arreplegar, comprovar, registrar, preparar els lots i redistribuir els llibres de text per a reutilitzar-los, col·laborant en aquesta tasca tota la comunitat educativa (Claustre, AMPA i pares/ mares delegats/des, comitès de classe, etc.)
- Marcar els llibres de text i els materials catalogats.
- Adquirir exemplars nous per a reposar els que no estiguen en condicions de ser reutilitzats, adquirir els materials nous, així com el material necessari per al nou alumnat.
- Iniciar accions tutorialis encaminades a millorar l'educació en valors, la solidaritat i la coresponsabilitat.

Es podrà allargar la vida útil dels llibres si encara estan en bones condicions, amb la finalitat de racionalitzar la despesa pública i atenent a criteris de sostenibilitat.

El coordinador o coordinadora de la «xarxa llibres» de l'institut, a través d'Itaca (o altra l'aplicació informàtica que es determine), introduirà durant el tercer trimestre de cada curs les dades actualitzades dels llibres de text per al curs escolar següent, per a conformar un catàleg general actualitzat que serà gestionat per la Conselleria d'Educació.

La comissió educativa nomenada pel Consell Escolar coordinarà i gestionarà el banc de llibres i material curricular. Les seues funcions estan contemplades a *l'article 12 de l'Ordre 26/2016*. A l'IES La Malladeta, cada curs escolar estarà formada pel professorat amb hores lectives d'atenció a la biblioteca, dirigits pel/la Coordinador/a del Programa, i comptarà amb la col·laboració de la comunitat educativa.

5 Coordinador/a del programa

El/La Director/a designarà un/a coordinador/a del banc de llibres per a supervisar el desenvolupament del programa, el qual, junt amb l'Equip Directiu, vetlarà pel bon funcionament del programa i facilitarà la informació requerida a la Conselleria.

Les seues funcions són:

- a Coordinar les actuacions per a la creació del banc de llibres de text, així com promoure i fomentar l'interès i la cooperació de tota la comunitat educativa.
- b Col·laborar amb la Direcció del centre en la implantació, la planificació i la gestió del banc de llibres.
- c Formar part de la comissió educativa nomenada pel Consell Escolar.
- d Liderar pedagògicament el programa de reutilització de llibres i materials curriculars, perquè passe a ser un projecte educatiu assumit pel centre.
- e Facilitar a la resta de la comunitat educativa les informacions referents al funcionament del programa de reutilització.
- f Coordinar l'actuació de tots els qui intervenen en la gestió del banc de llibres de text.
- g Planificar les fases per a la implantació i sostenibilitat del programa.
- h Qualsevol altra que pugui determinar la Direcció del centre relacionades amb les seues funcions.

6 Normes de bon ús dels llibres de text

En el moment que una família decideix participar en el banc de llibres, s'entén que accepta les diferents normes de funcionament d'aquest i, en particular, les següents:

- 1 L'alumnat participant en el banc de llibres està subjecte a l'obligació de fer-ne un ús adequat i acurat i de reintegrar-los al centre en acabar el curs o abandonar el centre per trasllat.
- 2 En els llibres del banc no es subratllarà ni es realitzaran anotacions amb tinta, llevat de la identificació de l'alumne/a en alguna de les primeres pàgines, així com les correccions d'errates dirigides pel seu professorat. També s'hi podrà subratllar o fer anotacions lleus a llapis sempre que s'esborren abans de tornar-los i que no quede cap marca.
- 3 No es posaran adhesius de cap tipus, excepte si es tracta d'una etiqueta facilitada pel centre
- 4 Els llibres es tornaran al centre correctament folrats.
- 5 En el cas de que l'alumnat entregue un lot de llibres que no estiga en molt bon estat de conservació, rebrà per al curs següent un lot de llibres en estat semblant, si és possible.
- 6 La conservació i l'estat de bon ús dels llibres de text és responsabilitat dels tutors legals de l'alumne/a a qui se li han lliurat aquests.
- 7 El deteriorament dels llibres per mala utilització o la pèrdua d'aquests, suposarà l'obligació, per part dels representats legals de l'alumnat, de reposar el material deteriorat o extraviat.
- 8 Als llibres nous adquirits pel centre s'enganxarà una etiqueta o segell, on s'especificarà que el llibre és propietat del centre i on l'alumnat posarà el seu nom i curs.

A l'inici del curs escolar, cada tutor explicarà aquestes normes d'ús com obligatòries per a l'alumnat participant en el banc i recomanables per a la resta.

7 Custòdia dels llibres de text

A principi de curs i de cada trimestre, es repartiran els llibres corresponents a cada classe. I al finalitzar el curs, l'alumne tornarà els llibres mitjançant el procediment que estimi adequat la direcció del centre. El Coordinador/a del programa convocarà la comissió de «xarxa llibres» quan tinguin tots els llibres tornats per a la posterior revisió dels mateixos.

En el cas de qualsevol incidència (pèrdua, robatori, deteriorament, etc.) que es produïska durant el curs, serà comunicada per part del tutor/a per escrit al Coordinador/a de la comissió del banc de llibres per tal de se li faça des de Direcció la comunicació corresponent a la família per tal de que repose el material. Si la família no substituïra el material perdut, trencat, etc. per al curs que ve, deixaria de formar part del banc de llibres.

La reposició de materials es contempla en els casos següents:

- Per insuficiència d'exemplars.
- Per deteriorament.
- Per pèrdua.

En canvi, la renovació de llibres de text es contempla:

- Quan es canvie d'editorial, una vegada passat el temps establert en la normativa vigent.
- Quan haja transcorregut el període mínim de quatre anys de vida útil dels llibres de text.
- Per adaptació a les matèries de nova implantació o per canvi de modalitat lingüística.